

Memòria

Treball previ

Ens diuen que hem d'utilitzar el mètode de diferències finites Per resoldre:

Equació de Poisson

$$u_{xx}(x, y) + u_{yy}(x, y) = f(x, y); \forall (x, y) \in D \equiv [a, b] \times [c, d] \in \mathbb{R} \quad (1)$$

El que hem de fer primer de tot és tractar el domini D , per tal de convertir-lo en un domini discretitzat, així doncs considerem la graella de punts (x_i, y_j) resultants de dividir $[a, b]$ en n subinterval·ls de mida h_x i $[c, d]$ en m de mida h_y .

D'aquesta manera trobarem només els $u_{i,j} = u(x_i, y_j)$, dels punts de la graella, amb $0 < i < n$, $0 < j < m$ (no incloem els extrems ja que ja tenim els seus valors).

Fixem-nos amb quines són les variables i quines les incògnites del problema: coneixem la $f(x, y)$, l'interval D i $u(x, y)$ a ∂D i volem trobar tots els $u_{i,j}$ de la graella.

Tenim per una banda l'equació de Poisson que ens relaciona u_{xx} , u_{yy} amb f i per altra banda les diferències centrals finites que ens relacionen numèricament f'' amb f .

Diferències centrals finites

$$p''(x_0) \approx \frac{p(x_0 + h) - 2p(x_0) + p(x_0 - h)}{h^2} \quad (2)$$

Si apliquem això a les columnes de la nostra graella tindrem una aproximació a u_{xx} en el punt (x_i, y_j) , en funció de $u_{i-1,j}$, $u_{i,j}$ i $u_{i+1,j}$, i si ho fem a les columnes tindrem u_{yy} en funció de $u_{i,j-1}$, $u_{i,j}$ i $u_{i,j+1}$.

$$\begin{aligned} u_{xx}(x_i, y_j) &\approx \frac{u_{i+1,j} - 2u_{i,j} + u_{i-1,j}}{h_x^2} \\ u_{yy}(x_i, y_j) &\approx \frac{u_{i,j+1} - 2u_{i,j} + u_{i,j-1}}{h_y^2} \end{aligned} \quad (3)$$

i ara,

$$u_{xx}(x, y) + u_{yy}(x, y) = f(x, y) \Rightarrow \frac{u_{i+1,j} - 2u_{i,j} + u_{i-1,j}}{h_x^2} + \frac{u_{i,j+1} - 2u_{i,j} + u_{i,j-1}}{h_y^2} \approx f(x_i, y_j) \quad (4)$$

Per tant tenim la següent equació de 5 incògnites, amb h_x i f coneguts.

$$\frac{1}{h_x^2} u_{i+1,j} + \frac{1}{h_x^2} u_{i-1,j} - \left(\frac{2}{h_x^2} + \frac{2}{h_y^2} \right) u_{i,j} + \frac{1}{h_y^2} u_{i,j+1} + \frac{1}{h_y^2} u_{i,j-1} \approx f(x_i, y_j) \quad (1)$$

Ara si suposem que m i n són més grans de 5, tindrem un sistema d'equacions d'on podrem resoldre numèricament $u_{i,j}$ $\forall (i,j)$; $0 < i < n$, $0 < j < m$, amb $f(x_i, y_j)$ coneguda. Volem expressar aquest sistema d'equacions com un sistema de la forma, $A \cdot u = b$. Per fer-ho hem de posar els valors de la graella $(n-1) \times (m-1)$ que representa D en format de vector. De manera que u :

$$u = \begin{pmatrix} u_{1,1} & u_{2,1} & \dots & u_{n-1,1} \\ u_{1,2} & u_{2,2} & \dots & u_{n-1,2} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ u_{1,m-1} & u_{2,m-1} & \dots & u_{n-1,m-1} \end{pmatrix} \quad (5)$$

Ens quedarà com a vector $(m-1) \times (n-1)$:

$$u = (u_{1,1} \ u_{1,2} \ \dots \ u_{1,m-1} \ u_{2,1} \ u_{2,2} \ \dots \ u_{2,m-1} \ \dots \ u_{n-1,1} \ u_{n-1,2} \ \dots \ u_{n-1,m-1})^\top \quad (6)$$

Definim el vector b com el els valors de l'equació en cada una de les incògnites, que l'expressem en forma de matriu $(m-1) \times (n-1)$:

$$b = \begin{pmatrix} f_{1,1} - \frac{g_{1,0}}{h_y^2} - \frac{g_{0,1}}{h_x^2} & f_{2,1} - \frac{g_{2,0}}{h_y^2} & \dots & f_{n-2,1} - \frac{g_{n-2,0}}{h_y^2} & f_{n-1,1} - \frac{g_{n-1,0}}{h_y^2} - \frac{g_{n,1}}{h_x^2} \\ f_{1,2} - \frac{g_{0,2}}{h_x^2} & f_{2,2} & \dots & f_{n-2,2} & f_{n-1,2} - \frac{g_{n,2}}{h_x^2} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots & \vdots \\ f_{1,m-2} - \frac{g_{0,m-2}}{h_x^2} & f_{2,m-2} & \dots & f_{n-2,m-2} & f_{n-1,m-2} - \frac{g_{n,m-2}}{h_x^2} \\ f_{1,m-1} - \frac{g_{1,m}}{h_y^2} - \frac{g_{0,m-1}}{h_x^2} & f_{2,m-1} - \frac{g_{2,m}}{h_y^2} & \dots & f_{n-2,m-1} - \frac{g_{n-2,m}}{h_y^2} & f_{n-1,m-1} - \frac{g_{n-1,m}}{h_y^2} - \frac{g_{n,m-1}}{h_x^2} \end{pmatrix} \quad (7)$$

Veiem que a les vores tenim una incògnita resolta (o dues als extrems), ja que sabem el valor de la frontera g en ∂D . També el convertim en vector $(m-1) \times (n-1)$:

$$b = \left(f_{1,1} - \frac{g_{0,1}}{h_x^2} - \frac{g_{1,0}}{h_y^2} \ f_{1,2} - \frac{g_{0,2}}{h_x^2} \ \dots \ f_{2,1} - \frac{g_{2,0}}{h_y^2} \ f_{2,2} \ \dots \ f_{n-1,m-1} - \frac{g_{n-1,m}}{h_y^2} - \frac{g_{n,m-1}}{h_x^2} \right)^\top \quad (8)$$

D'aquesta manera podem definir a partir de $(\text{ref}\{eq:1\})$ la matriu A que relaciona incògnites u amb valors f una matriu de $(m-1) \times (n-1) \times (m-1) \times (n-1)$. On tant B i I tenen $(m-1)$ columnes i $(n-1)$ files.

$$A = \begin{pmatrix} B & I & 0 & \dots & 0 \\ I & B & I & \dots & 0 \\ 0 & I & B & \dots & 0 \\ \vdots & \ddots & \ddots & \ddots & \vdots \\ 0 & \dots & 0 & I & B \end{pmatrix}; \quad B = \begin{pmatrix} -\left(\frac{2}{h_y^2} + \frac{2}{h_x^2}\right) & \frac{1}{h_y^2} & 0 & 0 & \dots & 0 \\ \frac{1}{h_y^2} & -\left(\frac{2}{h_y^2} + \frac{2}{h_x^2}\right) & \frac{1}{h_y^2} & 0 & \dots & 0 \\ 0 & \frac{1}{h_y^2} & -\left(\frac{2}{h_y^2} + \frac{2}{h_x^2}\right) & \frac{1}{h_y^2} & \ddots & \vdots \\ 0 & 0 & \frac{1}{h_y^2} & -\left(\frac{2}{h_y^2} + \frac{2}{h_x^2}\right) & \ddots & 0 \\ \vdots & \vdots & \ddots & \ddots & \ddots & \frac{1}{h_y^2} \\ 0 & 0 & \dots & 0 & \frac{1}{h_y^2} & -\left(\frac{2}{h_y^2} + \frac{2}{h_x^2}\right) \end{pmatrix} \quad I = \begin{pmatrix} \frac{1}{h_x^2} & 0 & \dots & 0 \\ 0 & \frac{1}{h_x^2} & \dots & 0 \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ 0 & 0 & \dots & \frac{1}{h_x^2} \end{pmatrix}$$

Es pot comprovar que $A \cdot u = b$, ho fem amb la primera fila de A :

$$\begin{pmatrix} -\left(\frac{2}{h_y^2} + \frac{2}{h_x^2}\right) & \frac{1}{h_y^2} & 0 & \dots & 0 & \frac{1}{h_x^2} & 0 & \dots & 0 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} u_{1,1} \\ u_{1,2} \\ u_{1,3} \\ \vdots \\ u_{1,m-1} \\ u_{2,1} \\ u_{2,2} \\ \vdots \\ u_{n-1,m-1} \end{pmatrix} = f_{1,1} - \frac{g_{0,1}}{h_x^2} - \frac{g_{1,0}}{h_y^2} \quad (9)$$

$$-\left(\frac{2}{h_y^2} + \frac{2}{h_x^2}\right)u_{1,1} + \frac{u_{1,2}}{h_y^2} + \frac{u_{2,1}}{h_x^2} = f_{1,1} - \frac{g_{0,1}}{h_x^2} - \frac{g_{1,0}}{h_y^2} \quad (10)$$

Això és exactament el sistema que teniem.

Anàlisi de resultats

A la pràctica s'ha implementat aquests vectors com a matrius $m-1 \times n-1$ amb l'enumeració natural $(1, \dots, n-1)$. Els algoritmes són ja adaptats al problema i no funcionals per qualsevol matriu. La matriu d'incògnites és w . De manera que $u_{1,1} = w[1][1]$. El punt $u_{1,1}$ és l'extrem el punt més pròxim a (a, c) , $u_{1,j}$ recorra l'eix

Proves

He comprovat amb la graella $n=6; m=5$ que el valor de $\omega=1.4$ és el que aconseguix minimitzar l'error (1×10^{-10}) i el nombre d'iteracions (41) fetes. Per tant farem les comprovacions modificant n i m amb aquest valor.

	5x6			10x12			25x30			50x60		
J	145	tolerance		562	tolerance		max	0.0000463177		max	0.0010650960	
GS	76	tolerance		291	tolerance		max	0.0000000008		max	0.0001008817	
SOR	50	tolerance		195	tolerance		-	-		-	-	